

TROŠKOVI IZVRŠNOG POSTUPKA

VUKOVIC & PARTNERS
Advokatska kancelarija - Law firm

Troškovi izvršnog postupka

I. Uvod

Izvršni postupak je neizostavan deo svakog pravnog sistema. Iako se o izvršenju u čaršiji najčešće govori u negativnom smislu, probajte da zamislite pravni poredak bez izvršnog postupka. Probajte da zamislite da živate u pravnom poretku koji ne može da obezbedi izvršenje odluka svojih sudova, odnosno probajte da zamislite da živate u pravnom sistemu u kome ostvarenje vašeg prava isključivo zavisi od volje nekog drugog (na primer, da vaše pravo da naplatite posao koji ste obavili zavisi od isključivo od volje vašeg klijenta). Složićete se, nije baš svet u kome bi ste rado živeli. Naravno to nikako ne znači da način na koji je ovaj postupak ureden u našem sistemu ne treba preispitivati i dodatno unaprediti.

Bilo kako bilo, izvršni postupak je neretko jedini način da pokušate da ostvarite neko svoje pravo prinudnim putem, makar vam ono bilo zagarantovano pravosnažnom sudskom odlukom ili proizilazilo iz verodostojne isprave (menica, faktura).

Govoreći o troškovima parničnog postupka, već smo ukazali da je pravosnažna parnična presuda doneta u korist stranke često samo prva stanica na putu stranke da ostvari neko svoje pravo. Da bi ostvarile neko svoje pravo stranke će neretko morati da odu i korak dalje i pokrenu izvršni postupak. Za stranku je naravno važno da razume šta taj korak za nju znači (u smislu troškova i trajanja postupka) pre nego što se za njega i odluči.

Problematika troškova izvršenja za vas može biti podjednako važna ukoliko ste se našli u poziciji u kojoj nemate izbora nego da pokušate da prinudnim putem naplatite svoje fakture, ili ukoliko želite da iskoristite lične menice dužnika za koje vam je računovođa rekla da ne može prosto da ih „pusti“. Ova problematika nije ništa manje važna ni ukoliko želite da pravilno izaberete odgovarajuće sredstvo obezbeđenja, kako bi vaše poslovanje učinili sigurnijim, odnosno kako bi umanjili potencijalne pritiske na likvidnost vašeg biznisa.

Ukoliko ste pak zaboravili da izmirite neki dug ili da platite kaznu za parking, pa vas u sandučetu sačeka opomena pred utuženje, za vas je takođe podjednako značajno, ako ne i značajnije, da razumete koliki zapravo mogu biti ukupni troškovi izvršnog postupka, na koje vas opomena „ljubazno“ upozorava.

Dakle, bilo da želite da prinudnim putem namirite neko svoje potraživanje (novčano ili nenovčano) utvrđeno pravosnažnom presudom ili potraživanje koje proističe iz druge izvršne ili pak verodostojne isprave, bilo da razmišljate o likvidnosti svoje kompanije, bilo da se dvoumите da li da postupite po opomeni pred utuženje, preporučljivo je da se detaljno upoznate sa pravilima o troškovima izvršnog postupka.

U nastavku će biti objašnjeni pojma, vrste i visina troškova izvršnog postupka uz odgovor na dva glavna pitanja:

Ko i kada ih snosi?

<https://vp.rs/wp-content/uploads/2021/06/Vukovic-i-partneri-publikacija-Trockovi-Postupka.pdf>

I. Pojam troškova izvršnog postupka

Troškovi izvršnog postupka su svi troškovi koji nastanu od momenta pokretanja izvršnog postupka pa do njegovog okončanja, a koji su neophodni za vođenje izvršnog postupka.

II. Vrste troškova izvršnog postupka

Troškovi izvršnog postupka mogu da se podele na advokatske, sudske troškove i troškove koji nastanu pred javnim izvršiteljem.

i. Advokatski troškovi

Izvršni poverilac izvršni postupak pokreće podnošenjem predloga za izvršenje koji može da sastavi i podnese sam ili to može uraditi posredstvom advokata. Takođe, sve ostale radnje u izvršnom postupku izvršni poverilac može da preduzima samostalno ili to može da učini advokat u njegovo ime. Ukoliko izvršni poverilac angažuje advokata, samim tim nastaju advokatski troškovi.

Kao izvršni poverilac, i sam izvršni dužnik ima mogućnost da sve radnje u izvršnom postupku preduzima posredstvom advokata, što znači da i za njega nastaju određeni advokatski troškovi.

Advokatski troškovi se obračunavaju u skladu sa advokatskom tarifom.

ii. Sudski troškovi

Kao što je prethodno navedeno, izvršni postupak se pokreće podnošenjem suda predloga za izvršenje. Time nastaje obaveza plaćanja sudske takse na predlog za izvršenje. Na osnovu predloga za izvršenje, ako su za to ispunjeni uslovi, sud donosi rešenje o izvršenju za koji se, takođe, plaća sudske takse.

Sudske takse na predlog za izvršenje i rešenje o izvršenju obračunava sud u skladu sa Zakonom o sudskim taksama, i izdaje nalog izvršnom poveriocu da ih plati u određenom roku.

Postoje slučajevi kada sudski troškovi neće nastati, kao npr. kada se postupak pokreće protiv Republike Srbije i kada se predlog za izvršenje ne podnosi direktno javnom izvršitelju.

iii. Troškovi koji nastaju pred javnim izvršiteljem

Kada sud izda rešenje o izvršenju, predmet dostavlja nadležnom javnom izvršitelju kako bi dalje sproveo izvršni postupak. Javni izvršitelj ima pravo na nagradu za rad i naknadu stvarnih troškova.

a. Naknada za rad

Naknada za rad obuhvata sledeće tri vrste troškova:

- **naknadu za pripremanje, vođenje i arhiviranje predmeta** (u daljem tekstu: *inicijalni predujam*)
– Čim predmet stigne kod javnog izvršitelja, isti obračunava inicijalni predujam i nalaže izvršnom poveriocu da ga plati u određeno roku. Inicijalni predujam mora da se plati u svakom slučaju kada je predmet stigao pred javnog izvršitelja, tj. ne može se izbeći;
- **naknada za preduzimanje pojedinačnih radnji** – Nakon što je predmet stigao pred javnog izvršitelja, svaku radnju koju u postupku preduzme javni izvršitelj istu i tarifira, tj. nalaže izvršnom poveriocu da istu plati. Visina troškova po ovom osnovu zavisi od broja preduzetih radnji u izvršnom postupku od strane javnog izvršitelja (po principu što više radnji javnog izvršitelja, veći su troškovi);
- **naknada za uspešno sprovođenje izvršnog postupka** (u daljem tekstu: *nagrada*) – Trošak po osnovu nagrade nastaje onda kada javni izvršitelj naplati od izvršnog dužnika makar deo potraživanja izvršnog poverioca. Visina nagrade zavisi od visine potraživanja koje je namireno.

b. Naknada stvarnih troškova

Pored naknade za rad, javni izvršitelj ima pravo i na naknadu stvarnih troškova koje je imao zarad sprovođenja izvršenja (kao što su npr. troškovi prevoza u slučaju rada na terenu).

Troškove koji nastaju pred javnim izvršiteljem obračunava javni izvršitelj i nalaže izvršnom poveriocu da ih plati.

I. Visina troškova izvršnog postupka

Kao što je već napomenuto, visina troškova izvršnog postupka se određuje u skladu sa odgovarajućim propisom:

- advokatska tarifa;
- zakon koji reguliše sudske takse;
- tarifa javnih izvršitelja.

Kod procenjivih potraživanja, troškovi zavise od visine potraživanja (što je veće potraživanje, veći su i troškovi), a propisani su pojedini fiksni iznosi troškova.

Takođe, i advokatski i izvršiteljski troškovi se uvećavaju u slučaju da je više lica na strani izvršnog poverioca i/ili izvršnog dužnika.

Pored toga, postoje i propisani limiti koje izvršni troškovi ne mogu da pređu, ali i određeni osnovi za umanjenje pojedinih stavki ili oslobođenje od pojedinih troškova.

I. Ko i kada snosi troškove izvršnog postupka?

Snošenje troškova izvršenja se odvija u dva faze – faza predujmljivanja i faza prevaljivanja troškova.

i. Predujmljivanje

Ono što je osnovno pravilo, a to je da troškove izvršnog postupka prethodno snosi izvršni poverilac – predujmljivanje. To praktično znači da je izvršni poverilac obavezan da plati svaki od navedenih troškova nakon što isti nastane u roku u kojem mu je naloženo da iste plati.

Od navedenog pravila postoje izuzeci:

- Izvršni dužnik (ali i učesnik u postupku) sam snosi troškove advokata kojeg je angažovao za zastupanje u izvršnom postupku, odnosno ne snosi ih izvršni poverilac;
- Ukoliko je postupak izvršenja pokrenut po službenoj dužnosti, troškove izvršnog postupka predujmljuje sud iz svojih sredstava.

ii. Prevaljivanje

Druga faza prevaljivanja podrazumeva mogućnost onog ko je troškove predujmio da ih prevali na drugo lice. Da bi se sprovelo prevaljivanje, neophodno je uputiti javnom izvršitelju zahtev, nakon čega će on obavezati drugo lice da predujmljene troškove nadoknadi. Ukoliko obavezano lice to ne učini dobrovoljno, moguće je u okviru istog izvršnog postupka da se sproveđe i prinudna naplata troškova od dužnika. Međutim, da li će prinudna naplata biti uspešna i u kojoj meri, zavisi od imovine kojom dužnik raspolaze.

a. Izvršni poverilac

Osnovno pravilo je da izvršni poverilac snosi troškove izvršnog postupka. Međutim, izvršni poverilac ima mogućnost da sve troškove koje je snosio, prevali na izvršnog dužnika. Prevaljivanjem izvršni dužnik postaje obavezan da izvršnom poveriocu nadoknadi sve troškove koje je predujmio.

Međutim, do prevaljivanja ne dolazi automatski već je neophodno da izvršni poverilac to zahteva od javnog izvršitelja. Takav zahtev izvršni poverilac podnosi u propisanom roku po okončanju izvršnog postupka. Na osnovu navedenog zahteva, javni izvršitelj obavezuje izvršnog dužnika da izvršnom poveriocu naknadi sve predujmljene troškove izvršnog postupka koje je izvršni poverilac tražio.

U vezi sa prethodnim, važno je imati u vidu da javni izvršitelj neće prevaliti na izvršnog dužnika

- troškove koje je izvršni poverilac neosnovano prouzrokovao;
- kao ni troškove koji su prouzrokovani neopravdanim vođenjem dva ili više izvršnih postupaka od strane istog izvršnog poverioca protiv istog izvršnog dužnika i to onda kada su bili ispunjeni uslovi da se vodi jedan postupak.

Pravo na prevaljivanje, pored izvršnog poverioca, imaju i izvršni dužnik i učesnik u postupku pod određenim uslovima.

b. Izvršni dužnik

Izvršni dužnik može da prevali advokatske troškove na učesnika u postupku (ne na izvršnog poverioca) samo u izuzetnim situacijama u okvirima samog izvršnog postupka. Međutim, u okvirima izvršnog postupka, izvršni dužnik snosi sam svoje troškove i snosiće troškove izvršnog poverioca koji budu prevaljeni. Veće mogućnosti izvršni dužnik dobija samo u slučaju da izvršni postupak pređe u parnicu i ukoliko pobedio u sporu kada, ne samo da ne bi snosi troškove izvršnog poverioca, već prevaljuje i svoje troškove na izvršnog poverioca. Više o navedenom moguće je pročitati u ranije objavljenom tekstu [Troškovi parničnog postupka](#).

a. Učesnik u postupku

Svako lice koje u izvršnom postupku ostvaruje neko svoje pravo ili pravni interes, a nije ni izvršni poverilac ni izvršni dužnik – **učesnik u postupku**, ima pravo da mu se ti troškovi nadoknade. Kao i kada je u pitanju izvršni poverilac, i učesnik u postupku mora da zahteva da mu se troškovi izvršenja nadoknade.

I. Zaključak

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, može se zaključiti da troškovi izvršnog postupka obuhvataju sudske, advokatske i izvršiteljske troškove. Kako smo pokazali, ovi troškovi ne nastaju istovremeno već sukcesivno tokom postupka. Sve troškove prethodno snosi izvršni poverilac (osim advokatskih troškova izvršnog dužnika i učesnika koje oni sami prethodno snose). Izvršne troškove izvršni poverilac može da prevali na izvršnog dužnika putem zahteva javnom izvršitelju (osim troškova koji su neosnovano prouzrokovani ili koji su posledica vođenja dva ili više postupaka koji su mogli biti objedinjeni). Izvršni dužnik snosi sam svoje troškove, a u slučaju prevaljivanja i troškove izvršnog poverioca. Izvršni dužnik nikad ne može izvršiti prevaljivanje svojih troškova na izvršnog poverioca osim ukoliko izvršenje pređe u parnicu.

Dakle, bilo da ste potencijalni izvršni poverilac ili dužnik, bilo da ste njihov zastupnik, za donošenje ispravne odluke o pokretanju ili izbegavanju izvršnog postupka, potrebno je da ste prethodno dobro upoznati sa vrstama i dinamikom troškova koji mogu nastati tokom izvršnog postupka, ali i sa osnovnim pravilima o njihovom računjanju. Nadamo se da vam je u tom smislu ovaj tekst bio od koristi.

Napominjemo da je za potencijalne poverioce pored kalkulacije troškova postupka podjednako važna i prethodna analiza naplativosti, kako inicijalnog potraživanja, tako i samih troškova izvršnog postupka, o čemu će biti reči u nekom od narednih tekstova.

VII. Dodatni primeri i šeme

1) Radi dodatnog pojašnjenja, u nastavku dajemo primere koji pomažu da se stekne bolja predstava o visini i međusobnom odnosu svih pojedinačnih kategorija troškova izvršnog postupka. Navedeni primeri polaze od pretpostavke da se izvršni postupak vodi radi naplate potraživanja u iznosu od 200.000,00 RSD, kao i pretpostavke da je advokat sastavio predlog za izvršenje ali nije preduzimao dodatne radnje u postupku.

Primer 1 – naplaćeno celokupno potraživanje u iznosu od 200.000,00 RSD

Ukupan dug	Očekivana naplata
200.000,00	200.000,00

AT bez PDVa	Sudska Taksa	Predujam	Očekivana Nagrada	Očekivane uobičajene radnje tokom izvršenja	Ukupni troškovi
9000	4.600,00	7.440,00	16.320,00	12.648,00	50.008,00

Primer 2 – nije naplaćen ni deo potraživanja

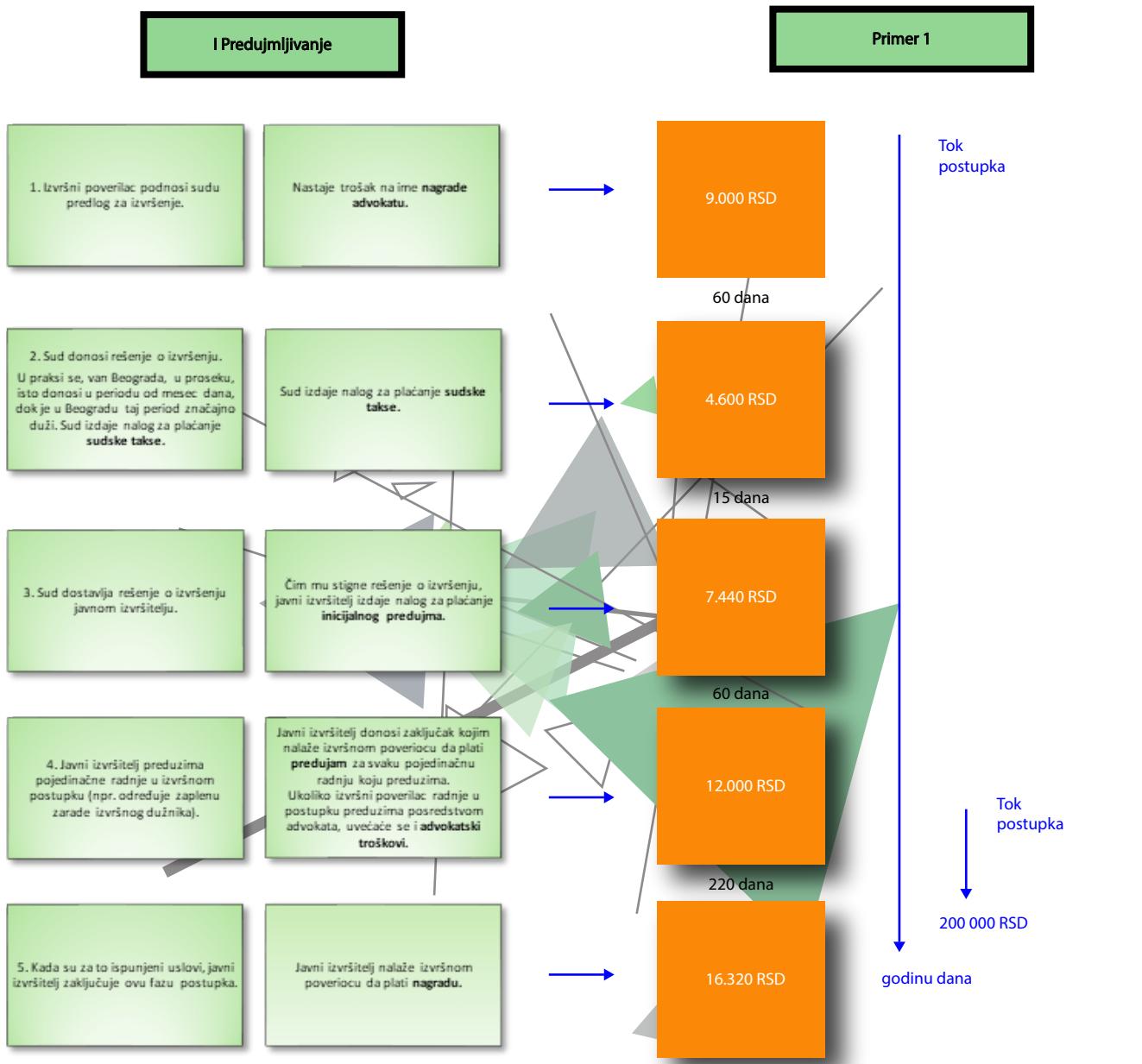
Ukupan dug	Očekivana naplata
200.000,00	0,00

AT bez PDVa	Sudska Taksa	Predujam	Očekivana Nagrada	Očekivane uobičajene radnje tokom izvršenja	Ukupni troškovi
9000	4.600,00	7.440,00	0,00	12.648,00	33.688,00

Na prikazanim primerima se može uočiti da će troškovi nastati u svakom slučaju po pokretanju izvršnog postupka, bez obzira da li je potraživanje naplaćeno u celosti ili pak nije naplaćen ni jedan dinar (naravno, u tom slučaju su troškovi niži zbog nagrade koja je vezana za naplaćen iznos potraživanja).

Ukoliko želite sami da obračunate visinu vaših potencijalnih troškova biće potrebno da konsultujete prethodno navede javno dostupne propise.

2) Takođe, u nastavku dajemo hronološki prikaz pojedinih radnji koje se preduzimaju u izvršnom postupku (leva kolona) paralelno sa odgovarajućom vrstom troškova (desna kolona) koji nastaju u fazi predujmljivanja troškova (shema 1). Na kraju dajemo i hronološku shemu faze prevaljivanja troškova (shema 2). U shemu 1 je uključen i hronološki prikaz troškova postupka iz hipotetičkog primera 1. Dinamiku troškova, odnosno radnji u postupku, dajemo okvirno, polazeći od uobičajenog scenarija za postupke u kojima se izvršenje sprovodi na zaradi izvršnog dužnika. Naravno, ukoliko izvršni dužnik nema „lako zaplenive imovine“ izvršni postupak lako može izaći van ovde datog vremenskog i finansijskog okvira. Za poverioca je, pored jasne predstave o dinamici troškova, koje će biti obavezan da plaća tokom postupka, podjednako važno da pravilno predviđi i dinamiku naplate. Upravo zato, na istom primeru, paralelno sa hronološkim prikazom troškova dajemo i prikaz ostvarene naplate. Pošli smo od pretpostavke da se izvršenje iz primera 1 sprovodilo plenidbom polovine zarade izvršnog dužnika koja iznosi 65.000,00 RSD. Dinamika naplate samih troškova postupka iz istog primera prikazana je u Shemi 2.

II Prevaljivanje

Primer 1

1. Izvršni poverilac upućuju javnom izvršitelju zahtev za naknadu troškova.

Ukoliko je zahtev upućen posredstvom advokata, izvršni poverilac plaća i advokatske troškove.

2. Javni izvršitelj donosi rešenje o troškovima kojim obavezuje izvršnog dužnika da iste namiri.

3. Ako izvršni dužnik ne plati dobrovoljno troškove izvršenja, javni izvršitelj otpočinje sa postupkom prinudne naplate.

4. Zaključak o zaključenju postupka

Tok
postupka
naplate troškova

Tok
naplate
troškova

50 008 RSD

3 meseca

info@vp.rs

www.vp.rs